

**РАЗОМ ДО
ЕНЕРГЕТИЧНОЇ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ
УКРАЇНИ!**

**РІЧНИЙ
ЗВІТ
2017**

РАЗОМ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

1.	Звернення керівництва	3
2.	Наша місія та результати роботи	5
3.	Діяльність	9
	✔ Новий фіскальний режим	
	✔ Правила надрокористування та дозвільна система	
	✔ Аукціони на нові ділянки	
4.	Партнерство	21

ПІДСУМКИ 2017 РОКУ

Минулий рік став роком справжнього становлення Асоціації, що підтвердило ефективність об'єднання зусиль гравців газовидобувного ринку з метою вирішення актуальних питань порядку денного галузі.

Завдяки плідній співпраці 2017 рік для газовидобувної індустрії ознаменувався низкою **важливих здобутків**.

СТАРТ ДЕРЖАВНОЇ КОНЦЕПЦІЇ

Було дано старт виконанню державної Концепції розвитку газовидобувної галузі України до 2020 року – стратегічного дороговказу для уряду та підприємств.

СТИМУЛЮЮЧЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Впроваджено очікуване стимулююче оподаткування з гарантіями від держави його не змінювати. Це підвищило інвестиційну привабливість нових газовидобувних проектів та посилило конкурентні позиції України в боротьбі за залучення міжнародного капіталу.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ РЕНТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Розпочато децентралізацію рентних платежів для їх спрямування на розвиток місцевих громад. Це має зацікавити регіони у співпраці із сектором заруди обопільної користі. Прогнозується, що додаткові надходження громад лише від газової ренти в перший рік перевищать 1.5 млрд грн.

НОВІ ПРАВИЛА РОЗРОБКИ

Прийнято нові правила розробки нафтогазових родовищ, що замінили радянські норми 33-річної давнини. Тепер процедура оформлення дозвільної документації для освоєння вуглеводневих родовищ простіша і зрозуміліша.

СКАСУВАННЯ ПОВТОРНОЇ ПЕРЕОЦІНКИ ЗАПАСІВ

Скасовано вимогу повторної переоцінки запасів кожні 5 років, що дасть змогу спрямовувати вивільнені кошти та зусилля на модернізацію устаткування, буріння нових свердловин та збільшення газовидобутку.

ДІАЛОГ ЩОДО ТАРИФІВ

Налагоджено конструктивний діалог галузі, європейських інституцій та енергетичного регулятора щодо удосконалення тарифної політики на послуги оператора ГТС.

Данііл Майданік
Голова Правління

ПЛАНИ НА 2018 РІК

Розвиток вітчизняної газовидобувної промисловості став дійсно стратегічним пріоритетом державної політики. Країна розпочала впевнено крокувати до повного забезпечення газом власного видобутку. Наш подальший оптимізм ґрунтується на спільних досягненнях та разом складених планах на майбутнє.

Базовими пріоритетами реформ для газовидобувної індустрії на 2018 рік мають стати **чотири напрями**.

ЗАКОНОПРОЕКТ № 3096-д

Має бути спрощено процедури введення родовищ у розробку та відведення земель під буріння свердловин. Потрібно прийняти довгоочікуваний дерегуляційний законопроект № 3096-д, який наблизить українську дозвільну систему до найкращих світових моделей, підвищуючи мобільність галузі.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ОБІГУ ГЕОІНФОРМАЦІЇ

Обіг геологічної інформації має бути лібералізований, а доступ до електронних баз даних та відомостей – відкритим. Це дасть змогу інвесторам оптимізувати свої рішення та висувати самостійно відібрані ділянки на аукціони.

НОВІ ДІЛЯНКИ

Держава повинна запропонувати масштабну програму надання нових ліцензій на розвідку та видобуток вуглеводнів. Необхідно провести кілька знакових аукціонів, в яких братимуть участь компетентні компанії.

МОДЕРНІЗАЦІЯ БАЗОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Уже давно на часі модернізація закону «Про нафту і газ» та Кодексу про надра, зведення та уніфікація їхніх положень із сучасними європейськими вимогами та світовими трендами.

Роман Опімах
виконавчий директор

АСОЦІАЦІЯ ГАЗОВИДОБУВНИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

– найбільше об'єднання вітчизняних газовидобувних компаній, до складу якого входять Укргазвидобування, ДТЕК Нафтогаз, Burisma Group, Geo Alliance Group, група компаній Smart Energy, КУБ-ГАЗ і Полтавська газонафтова компанія.

НАША МЕТА

сприяти зміцненню енергетичної та економічної безпеки України.

НАША МІСІЯ

налагодити ефективний діалог між бізнесом та владою

створити конкурентний енергетичний ринок в Україні

впровадити найкращу експертизу і технології у розвідку та видобуток вуглеводнів

імплементувати прогресивні норми регулювання ринку енергетичних ресурсів

підвищити інвестиційну привабливість газовидобувної галузі

побудувати соціальне партнерство з регіонами газовидобутку

НАШІ РЕЗУЛЬТАТИ

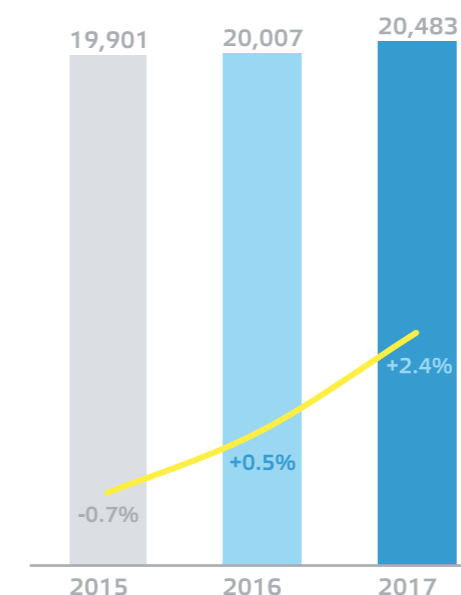
Видобуток газу в країні у 2017 році становив 20.5 млрд м³, що на 2.4% перевищує показник попереднього року. На тлі останніх років державна компанія «Укргазвидобування» показала суттєве зростання виробництва на рівні 4.4%, сягнувши рекордної позначки видобутку 15.25 млрд м³. На жаль, решта ринку майже не змогла покращити свої минулорічні результати роботи.

Нафтогазовидобувна галузь сплатила разом 74.6 млрд грн податків, що на 26% більше, ніж роком раніше. Це становило майже 10% надходжень до державного бюджету. Крім того, підприємства виплатили понад 151 млн грн соціальної допомоги для розвитку місцевих громад.

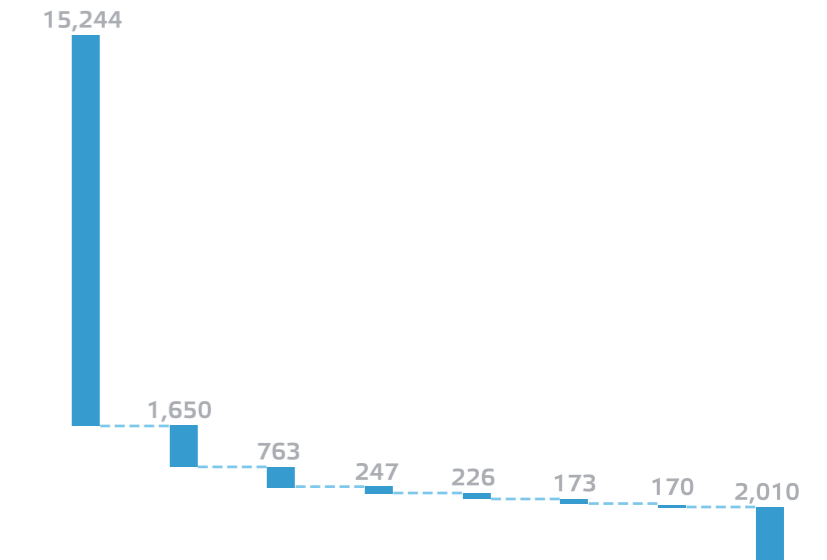
Усі групи компаній Асоціації за консолідованими сплатами увійшли до переліку 100 найбільших платників податків України.

Разом компанії Асоціації видобувають близько 90% газу в країні

Динаміка видобутку газу в Україні
млн м³

Видобуток газу компаніями Асоціації у 2017 році
млн м³

Джерело: АГКУ, УГГ

НАША МІСІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ

РІК У ЦИФРАХ

125

РОБОЧИХ ЗУСТРІЧЕЙ

Володимир Гройсман
Прем'єр-міністр України

Володимир Кістіон
Віце-прем'єр-міністр України

Ольга Белькова
заступник Голови Комітету ВРУ з питань ПЕК, ядерної політики та ядерної безпеки

28

НА
НАЙВИЩОМУ
РІВНІ

Ігор Насалик
Міністр енергетики та вугільної промисловості України

Олександр Данилюк
Міністр фінансів України

Остап Семерак
Міністр екології та природних ресурсів України

Максим Нефьодов
перший заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України

Олександр Домбровський
т.в.о. Голова Комітету ВРУ з питань ПЕК, ядерної політики та ядерної безпеки

Віктор Галасюк
Голова Комітету ВРУ з питань промислової політики та підприємництва

Ксенія Ляпіна
Голова Державної регуляторної служби України

РІК У ЦИФРАХ

92

ПУБЛІКАЦІЇ, СЮЖЕТИ,
ВІДКРИТІ ЗВЕРНЕННЯ

34

ПУБЛІЧНІ ЗАХОДИ

7

ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА

НОВИЙ ФІСКАЛЬНИЙ РЕЖИМ

ЗА АКТИВНОЇ УЧАСТІ АСОЦІАЦІЇ

1 Впроваджено стимулююче оподаткування з державними гарантіями

З 1 січня 2018 року в Україні діє два традиційні режими оподаткування діяльності з видобування вуглеводнів.

Старий режим передбачає оподаткування чинного до 2018 року видобування газу та нафти за ставками ренти 29% та 14% залежно від глибини залягання покладу. Для розробки вуглеводневих покладів на шельфі діє єдина рента на рівні 11%.

Новий режим є стимулюючим для газовидобування на суходолі, передбачаючи його оподаткування рентою за ставками 12% та 6% залежно від глибини нової свердловини, пробуреної починаючи з 2018 року. Для таких інвестиційних проектів держава також гарантує фіскальну «недоторканність» протягом п'яти років, що означає заборону на підвищення податкового навантаження.

2 Розпочала діяти децентралізація ренти

З 2018 року від сплаченої ренти з видобутих вуглеводнів відрховуються 5% на розвиток місцевих громад. Ці кошти додатково надходять у бюджети сіл, районів та областей, на території яких здійснюється видобуток. Така політика має зацікавити громади у більш конструктивній співпраці з індустрією заради спільної користі.

3 Введено привабливу ренту для угод про розподіл продукції

Інвестор може обрати співробітництво з урядом України на умовах угод про розподіл продукції, за якими ставки ренти становлять 2% та 1.25% для нафти й газу відповідно. Натомість він повинен буде віддавати державі частину видобутої ним продукції. Угоди укладаються строком до 50 років та передбачають гарантію держави щодо незмінності їхніх умов на увесь термін чинності.

4 Унормовується рента для газового конденсату (з 2019 р.)

НАСТУПНІ КРОКИ

1 РОЗРОБКА НЕТРАДИЦІЙНИХ ЗАПАСІВ ГАЗУ

За оцінками міжнародних експертів, поклади природного газу нетрадиційних колекторів в Україні перевищують 10 трлн м³, що робить цей напрям розвитку дуже перспективним, обґрунтовуючи необхідність пошуку прозорих шляхів стимулювання економічно доцільної розробки таких запасів.

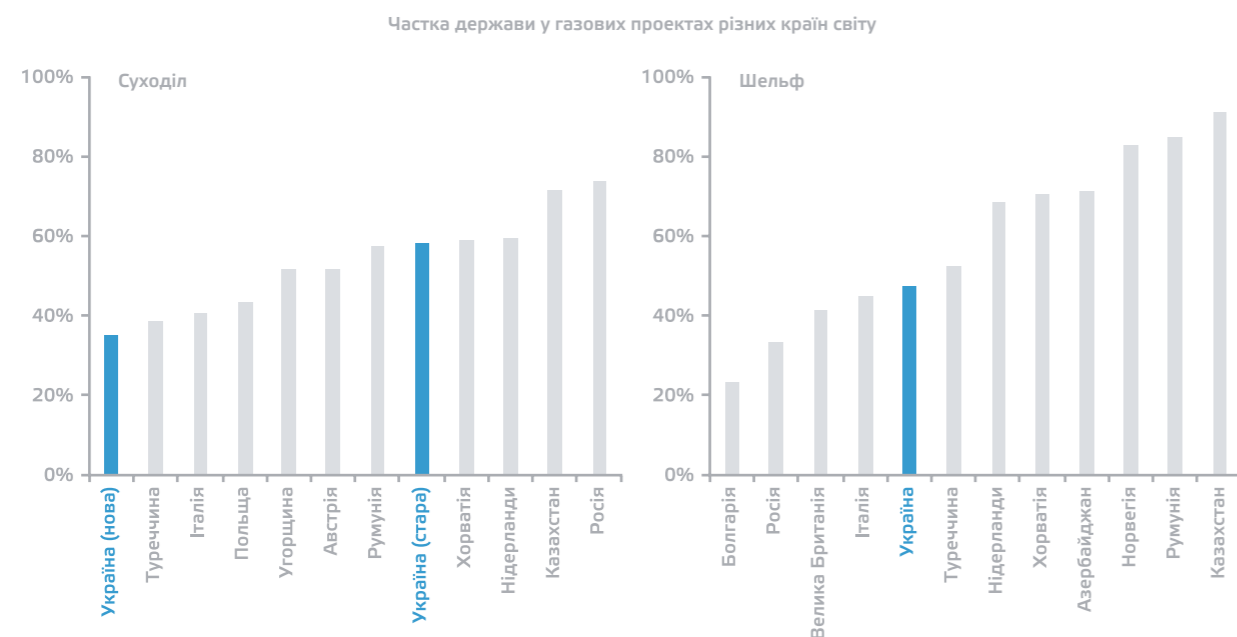
2 СКАСУВАННЯ НЕДОЦІЛЬНИХ ПЛАТ

На часі — усунення різночитань у вторинному законодавстві та його приведення до міжнародних зобов'язань України згідно з Угодою про Асоціацію з Євросоюзом. Може існувати лише єдина плата за надання спецдозволу, яка має сплачуватися в результаті прозорих та конкурентних торгів. Будь-які інші стягнення, які практикуються зараз – плата за приріст запасів або продовження ліцензій, доцільно скасувати.

3 УДОСКОНАЛЕННЯ ТАРИФНОЇ ПОЛІТИКИ

Згідно з українським законодавством, сплату тарифу за вхід у газотранспортну систему покладено на видобувне підприємство. Встановлена ставка тарифу суттєво перевищує середньоєвропейський розмір. Триває конструктивний діалог галузі, оператора ГТС та національного енергетичного регулятора щодо удосконалення тарифної політики з метою наближення її до загальноєвропейських практик.

Новий податковий режим суттєво покращив інвестиційну привабливість України на європейській арені

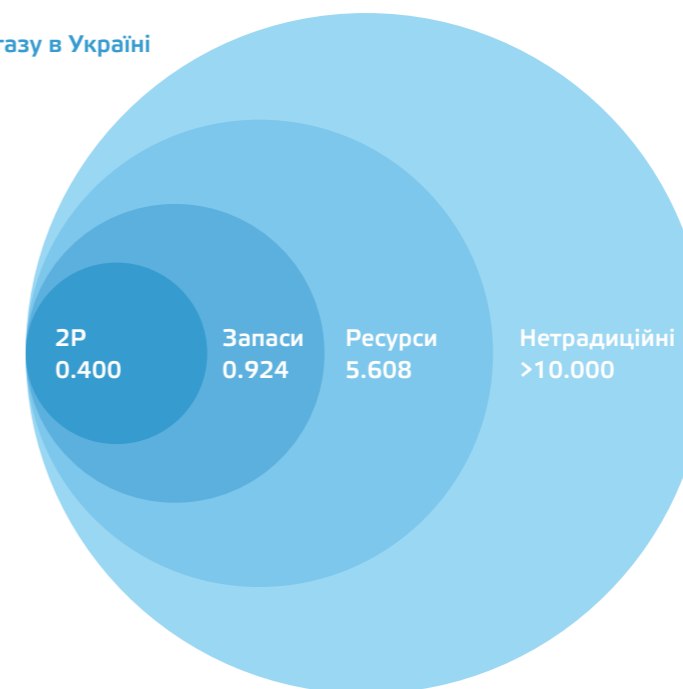

Джерело: Wood Mackenzie, 2018

Припущення: розрахунки частки держави у грошовому потоці до податків здійснювались для умовного родовища із запасами 7.1 млрд м³; ціна на газ: \$212/тис. м³, операційні витрати: \$55/тис. м³ на суходолі та 89/тис. м³ на шельфі.

Україна входить до трійки країн Європи за розміром запасів природного газу

Запаси та ресурси газу в Україні трлн м³

Джерело: АГКУ, Геоінформ

ПРАВИЛА НАДРОКОРИСТУВАННЯ ТА ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА

ЗА АКТИВНОЇ УЧАСТІ АСОЦІАЦІЇ

- 1 **Опрацьовано дерегуляційний законопроект № 3096-д щодо спрощення дозвільної системи галузі**
- 2 **Затверджено нові Правила розробки нафтогазових родовищ, що замінили радянські приписи 33-річної давнини**
- 3 **Скасовано вимогу повторної переоцінки запасів кожні 5 років**

Чинна дозвільна система газовидобувної галузі є занадто приписною та зарегульованою. Для введення вуглеводневого родовища у розробку потрібно зібрати 44 погодження в 16 установах, витративши на це понад 3 роки. Оформлення кожної свердловини триває понад один рік, що значно довше, ніж її буріння.

Надмірний державний контроль діє на всіх рівнях реалізації проекту.

Проектування розробки родовища. Держава затверджує проекти освоєння нафтогазових покладів та погоджує всі зміни до них, а також ухвалює рішення щодо введення родовищ у розробку.

Землевідведення. В умовах дії мораторію на відчуження сільськогосподарських земель та зміни їх цільового призначення, отримуючи ділянку для розробки надр, нафтогазові підприємства постійно стикаються з відсутністю доступу до земель та неможливістю проведення необхідних робіт.

Буріння свердловин та захист довкілля. Окрім вирішення земельних питань, компанія-замовник робіт має погодити проект буріння свердловини та влаштування її супровідних об'єктів, а також здійснити оцінку впливу на довкілля за новими європейськими правилами.

За участі фахівців Асоціації та за результатами консультацій з іноземними експертами був розроблений законопроект № 3096-д, який покликаний суттєво наблизити українську дозвільну систему до міжнародних практик. Документ спростить введення родовищ у розробку та прискорить відведення земель під буріння свердловин.

Також необхідним є оновлення закону «Про нафту і газ» та Кодексу України про надра, уніфікація їхніх положень з європейськими вимогами та світовими трендами.

НАСТУПНІ КРОКИ

1 ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ № 3096-Д

2 МОДЕРНІЗАЦІЯ НАФТОГАЗОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Прийняття законопроектів № 3096-д наблизить дозвільну систему України до кращих міжнародних стандартів

ПОТОЧНА ПРОЦЕДУРА		
1	Оформлення земельної ділянки	
2	Затвердження проекту ДПР родовища	
3	Введення родовища в ДПР	
4	Затвердження проекту буріння свердловини та її облаштування <ul style="list-style-type: none"> • погодження робочого проекту землеустрою • дозвіл на тимчасове зняття родючого шару землі • держекологічна експертиза проектних документів • дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки • дозвіл на експлуатацію устаткування підвищеної небезпеки • дозвіл на спеціальне водокористування • дозвіл на викиди • реєстрація свердловини як об'єкта містобудування • декларація про пробну експлуатацію свердловини • погодження проектної документації на спорудження свердловини • декларація про відходи • дозвіл на початок виконання будівельних робіт • декларація про готовність об'єкта до експлуатації • затвердження проекту на буріння свердловин та спорудження супровідних об'єктів • акт про введення бурової в експлуатацію 	
	5	Державна експертиза корисних копалин (ДКЗ)
	6	Затвердження проекту ПР родовища
	7	Отримання гірничого відводу
	8	Зміна цільового призначення ділянки (за потреби)
	9	Введення родовища в ПР
	10	Приєднання до ГТС, облік газу

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ		
1	Оформлення земельної ділянки (узаконення сервітуту)	
2	Затвердження проекту буріння свердловини та її облаштування <ul style="list-style-type: none"> • погодження робочого проекту землеустрою • оцінка впливу на довкілля • погодження та затвердження проекту для буріння свердловини і спорудження супровідних об'єктів • дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки* • дозвіл на експлуатацію устаткування підвищеної небезпеки* • дозвіл на спеціальне водокористування* • дозвіл на викиди* • декларація про відходи* • декларація про пробну експлуатацію свердловини • акт про введення бурової в експлуатацію* 	
	3	Державна експертиза корисних копалин (ДКЗ та інші)
	4	Приєднання до ГТС, облік газу

**Скасовано 14 погоджень і 6 процедур
Прискорено на >18 місяців**

Діє 44 дозволи/погодження
Витрата часу — понад 3,5 роки

* отримує підрядна організація на декілька років

АУКЦІОНИ НА НОВІ ДІЛЯНКИ

ЗА АКТИВНОЇ УЧАСТІ АСОЦІАЦІЇ

1 Розроблено проект змін для забезпечення рівності доступу до надр та скасування практики отримання спецдозволів поза аукціоном

2 Розроблено проект нового Порядку розпорядження геологічною інформацією

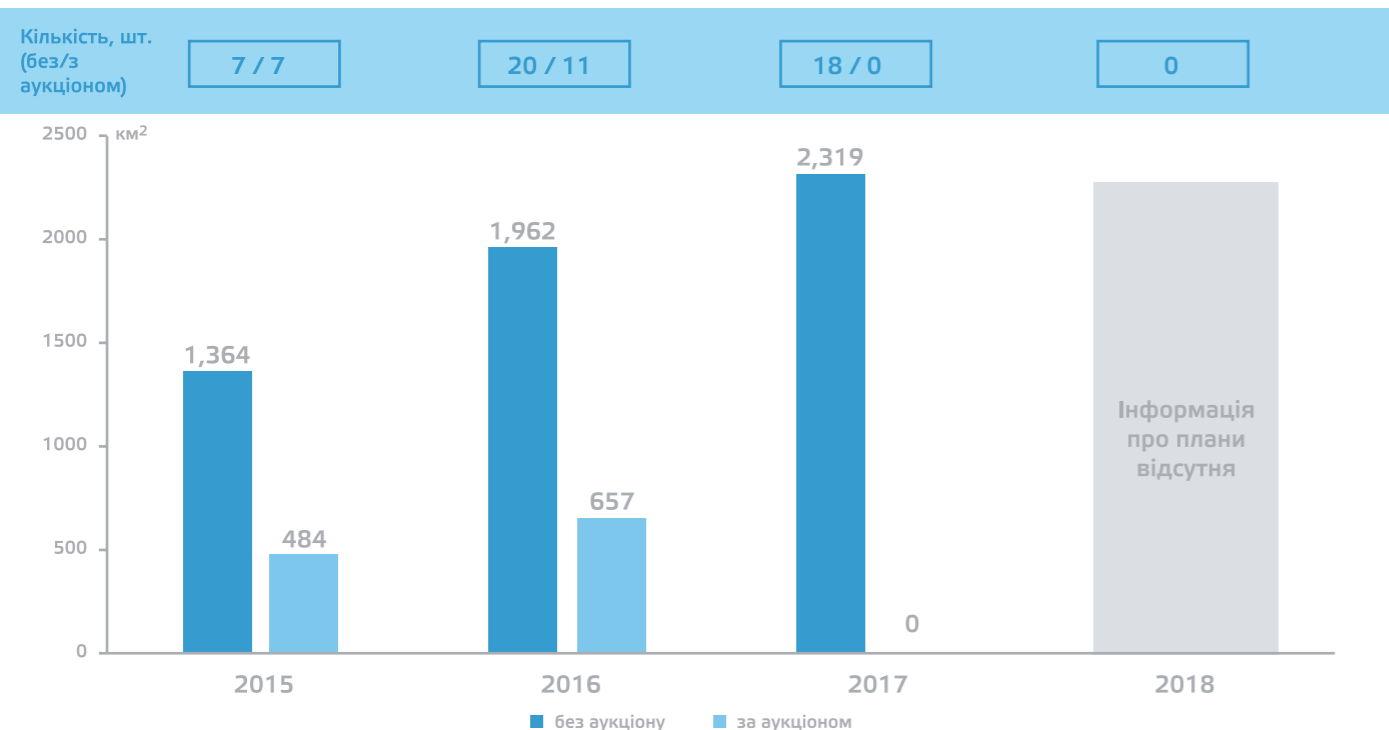
Традиційно нафтогазові аукціони проводяться вкрай нерегулярно, а пропонувані лоти є крихітними за розмірами та не викликають інтересу у зовнішніх інвесторів.

Уже понад рік в Україні не проводили жодних торгів. Водночас поза аукціоном було видано близько 90% усіх ділянок, що свідчить про домінування подвійних стандартів.

Ще однією проблемою є **брак вільного доступу до державної геологічної інформації** (накопиченої в радянські часи) та її обмежений обіг. Надрокористувачі майже позбавлені прозорої можливості самостійно оцінювати вакантні ділянки та номінувати їх на аукціон.

На аукціони виносяться вкрай мала кількість ділянок – інвестори позбавлені площ для розробки

Надання ліцензій на розвідку та розробку вуглеводнів в Україні*

Джерело: АГКУ, ДГС

*не враховуються видані ліцензії на видобуток (продовження або переведення з розвідки у видобуток)

НАСТУПНІ КРОКИ

1 ПОЗБАВЛЕННЯ ПОДВІЙНИХ СТАНДАРТІВ

Держава повинна позбутися подвійних стандартів, мінімізувавши корупційний чинник при наданні спеціальних дозволів. Зміни до законодавства мають зробити цей процес зрозумілим, відкритим та прозорим.

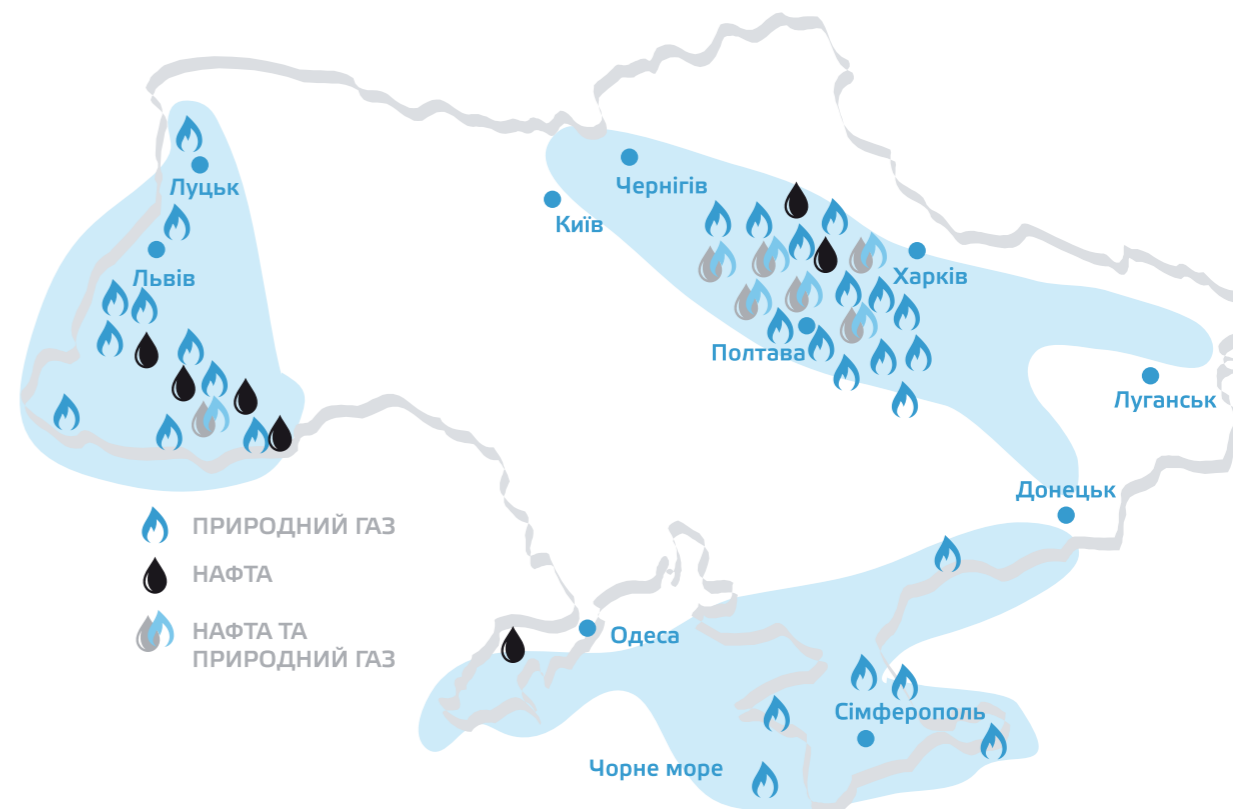
2 ПРОГРАМА НАДАННЯ НОВИХ ЛІЦЕНЗІЙ

Уряд має запропонувати «агресивну» програму надання нових ліцензій на розвідку та видобуток вуглеводнів. Необхідно провести кілька знакових пілотних аукціонів, що створить нові об'єкти інвестування, на які приходитимуть компетентні компанії.

3 ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ОБІГУ ГЕОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Обіг геологічної інформації має бути лібералізований, а доступ до електронних баз даних потенційних ділянок та відомостей про ділянки у розробці (без розкриття змісту інформації) – відкритим у безкоштовному доступі.

Щонайменше 50 нових нафтогазових ділянок на суходолі та шельфі можуть щороку надаватися інвесторам на прозорих торгах

АСОЦІАЦІЯ СПІВПРАЦЮЄ

АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНУЄ

вул. Шовковична, 42-44, офіс 11-Б
м. Київ, Україна, 01004
+38 044 535 536 4
+38 097 536 536 4
office@agru.org.ua
www.agru.org.ua

